מהדורה למורה – שירי התחדשות וזמן מחזורי – דף תרגול (חנ״מ)

דף תרגול על שלושת שירי ההתחדשות (לאה גולדברג, נעמי שמר, אהוד מנור): זמן מחזורי, חזרה ופזמון, ניגוד, האנשה וסמלי התחדשות, והשוואה בין השירים. הציטוטים קצרים; מומלץ להחזיק את המקראה פתוחה לצד הדף.

מסלול חנ״מ: גרסת חנ״מ: פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בכל שאלה, מחסן מילים להשלמות, גופן גדול ושורות רחבות. להקריא בקול, בלי הגבלת זמן, לאפשר מענה בעל־פה. אחרי שתי טעויות לתת רמז מכוון (לא את התשובה).

מפתח תשובות

#	שאלה	תשובה / כיוון
1	איזה ביטוי חוזר בפתיחת כל בית בשיר של לאה גולדברג?	ב – "גם השנה"
2	איך מתוארת הדמות בפתיחת השיר של נעמי שמר?	ב – עייפה מכדי לחשוב ולהרגיש
3	בשיר של לאה גולדברג הציפורים עוברות בשמיים בדרכן אל הארצות החמות.	נכון
4	"האדמה תשתה את מי הגשם" – לאדמה ניתנה פעולה של אדם, ולכן זו ____.	האנשה
5	התאימו בין השיר לבין נקודת המוצא שלו.	1–א, 2–ב, 3–ג

#	שאלה	תשובה / כיוון
6	התאימו בין הדוגמה לבין האמצעי האומנותי.	1–ד, 2–א, 3–ב, 4–ג
7	מהו "זמן מחזורי"? הסבירו איך הוא מופיע בשניים מן השירים, ומדוע בשירים האלה הוא מנחם ולא משעמם.	זמן שחוזר כמו מעגל – עונות, חגים, שנים. גולדברג: הסתיו והגשם באים "כמו בכל שנה"; שמר: אחרי החגים ימי החול ישובו והכול יתחדש. זה מנחם כי מבטיח שאחרי חורף או עייפות תבוא התחלה חדשה.
8	כתבו שיר קצר או פסקה בשם "גם השנה שלי" (7–9 שורות) על התחלה חדשה בחייכם. השתמשו בזמן עתיד, בחזרה על ביטוי בפתיחת שורות, ובשתי מילות קישור לפחות (גם, כמו, אבל, כי, ולכן).	קריטריונים: נושא של התחלה חדשה; זמן עתיד לאורך הטקסט; חזרה בפתיחת שורות (אנפורה); שתי מילות קישור לפחות, מסומנות; לפחות תמונה אחת מן הטבע או מן העונות; לשון תקינה.

כרטיס יציאה – כיוון

1. זמן מחזורי שמביא תקווה והתחלה חדשה. 2. תשובה אישית מנומקת בפרט מן השיר. 3. למשל: חזרה בשיר יוצרת קצב ומדגישה רעיון.

לוודא

- שם השיר של נעמי שמר ("אחרי החגים"; ייתכן שבמקראה הוא מופיע בשם אחר) ושייכות "גם השנה" ללאה גולדברג – לוודא מול המקראה.
- הציטוטים הקצרים בדף ("גם השנה", "עייף מכדי לחשוב", "כל מה שקרה – קרה", "האוויר, העפר, המטר והאש", "עוד תראה כמה טוב יהיה") – נוסח מדויק מול המקראה.

- פרטי השירים (מכונית ומראה בשיר של שמר; ציפורים לארצות החמות אצל גולדברג) – לפי תוכן האתר.

הדף מתאים לעמוד "שירי התחדשות וזמן מחזורי – דף תרגול" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

שירי התחדשות וזמן מחזורי – דף תרגול – דף התלמיד/ה

מסלול: חנ״מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

אפשר לבקש מהמורה להקריא כל שאלה. אין הגבלת זמן. מותר לענות בעל־פה או לסמן.

חלק א׳ – הבנת השירים

סמנו תשובה אחת. כתבו נכון או לא נכון.

מחסן מילים: האנשה

1. איזה ביטוי חוזר בפתיחת כל בית בשיר של לאה גולדברג?

א) "בשנה הבאה" ב) "גם השנה" ג) "אחרי החגים"

2. איך מתוארת הדמות בפתיחת השיר של נעמי שמר?

א) שמחה ורוקדת ב) עייפה מכדי לחשוב ולהרגיש ג) כועסת על כולם

3. בשיר של לאה גולדברג הציפורים עוברות בשמיים בדרכן אל הארצות החמות. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

4. "האדמה תשתה את מי הגשם" – לאדמה ניתנה פעולה של אדם, ולכן זו _____.

חלק ב׳ – אמצעים והשוואה

חברו קו. מיינו לטבלה.

5. התאימו בין השיר לבין נקודת המוצא שלו.

#		האות שלי		התאמה
1	"גם השנה" – לאה גולדברג	____	א	שלווה וביטחון בטבע החוזר
2	"אחרי החגים" – נעמי שמר	____	ב	עייפות שממנה צומחת תקווה
3	"בשנה הבאה" – אהוד מנור	____	ג	משאלה וגעגוע לעתיד פשוט ושקט

6. התאימו בין הדוגמה לבין האמצעי האומנותי.

#		האות שלי		התאמה
1	"גם השנה" בפתיחת כל בית	____	א	חזרה (פזמון)
2	"עוד תראה כמה טוב יהיה"	____	ב	מנייה (רשימה)
3	"האוויר, העפר, המטר והאש"	____	ג	תיאור חושי
4	ענבים אדומים, צוננים, רוחות רעננות	____	ד	חזרה (אנפורה)

חלק ג׳ – פרשנות וכתיבה

כתבו משפטים מלאים.

7. מהו "זמן מחזורי"? הסבירו איך הוא מופיע בשניים מן השירים, ומדוע בשירים האלה הוא מנחם ולא משעמם.

8. כתבו שיר קצר או פסקה בשם "גם השנה שלי" (7–9 שורות) על התחלה חדשה בחייכם. השתמשו בזמן עתיד, בחזרה על ביטוי בפתיחת שורות, ובשתי מילות קישור לפחות (גם, כמו, אבל, כי, ולכן).

כרטיס יציאה

1. מה משותף לשלושת השירים?

2. איזה מן השירים הכי קרוב אליכם, ולמה?